

KVADRATI

www.lumar.si

Pametni dom

Še nedavno so bili pametni sistemi v domeni premožnih. Danes so v vedno več hišah in omogočajo udobnejše življenje. A to še zdaleč ni njihova edina prednost.

Sodobno stavbno pohištvo

Okna do tal, prostrana vhodna vrata, garažna vrata, ki se zlijejo s fasado hiše - takšno je danes stavbno pohištvo, ki je hkrati tudi energetsko učinkovito.

Urejena okolica hiše

Kako poskrbeti, da okoli hiše nastane skladno urejen vrt, v katerem boste radi bivali? In kaj lahko uredite že spomladi?

Mednarodni sejem Dom

Gradite, prenavljate ali razmišljate o tem? Potem ne zamudite sejma, na katerem bo med 4. in 8. marcem ponudbo predstavilo 505 podjetij iz 29 držav.

8

**Sejem Dom
od 4. do 8. marca**Za 8. marec podarite
ženi in sebi dom

12

**Vsi odgovori
na enem mestu**Brezplačno do nasveta
gradbenih strokovnjakov

15

Pametna hiša Dom, ki misli in naredi
marsikaj namesto vas

22

Med staro in novo hišo Je bolje graditi ali se bolj
splača obnoviti?

29

Porabite manj energijeS toplotnim ovojem
do znatnih prihrankov

39

Varni tudi v zrelih letih Opremljanje kopalnice z
mislijo na jesen življenja

47

**Sodobno
stavbno pohištvo**Varno, energetska
učinkovito in privlačno

55

Urejena okolica hiše"Le zelenici pred hišo težko
rečemo vrt"

63

Vrtna opravila

Zeleni prsti v marcu

[1]

FOTO: SHUTTERSTOCK

[2]

FOTO: FLOWERCOUNCIL OF HOLLAND

Zeleni prsti v marcu

[3]

FOTO: SHUTTERSTOCK

Gnojenje vrta je najbolje opraviti jeseni, če pa se tega opravila lotite spomladi, upoštevajte, da zadostuje, če vrtno zemljo gnojite s hlevskim gnojem približno vsaka tri do štiri leta, medtem ko vmes za izboljšanje kakovosti prsti rajši uporabite kompost in organske zastirke, kot so slama, odkos trave, listi zelenjave. V hlevskem gnoju je namreč veliko dušika, ki ostane več let v prsti in spodbudi (pre)hitro rast zelenih listov, ki so precej dovzetni za napad boleznih in škodljivcev.

Ta mesec pa bo šlo zares. Kakor hitro se zemlja osuši, se lahko lotite puljenja starih vrtnin, ki ne dajejo več pridelka, in priprave vrtnih gredic za nove vrtnine. Kmalu bo nastopil čas za zasanje okrasnega vrta.

■ JASNA MARIN

V zabožke na okenskih policah lahko sejete papriko in jajčevce - setev opravite do sredine marca -, do konca marca posejte še paradižnik, ki potrebuje manj časa za vznik. Temperatura ob setvi paprike in jajčevcev

naj bo okoli 25 stopinj Celzija. Pred setvijo je priporočljivo boteenje oziroma namakanje paradižnikovega semena, sejte pa ga pri temperaturi okoli 20 stopinj Celzija. Ko se prvi par listov postavi v vodoraven položaj, sadike prvič pikirajte. Priporočljivo je, da razhudnike - torej papriko, paradižnik, feferone in jajčevce - večkrat prepikirate (trikrat bo idealno), ker s tem, ko zmotite koreninice, spodbudite njihovo krepitev. V lončke na notranjih okenskih policah lahko sredi meseca že posadite fižol in sladko koruzo.

Priprava vrta

Preden se lotite prekopavanja vrta, počakajte, da se tla osušijo, nato populite zimske vrtnine, ki jih ne potrebujete več, posamezne vrtnine lahko pustite za seme. Če niste privrženci prekopavanja in obdelujete le zgornjo plast zemlje, potem pred sajenjem namesto lopate uporabite ustrezno orodje, denimo grebljico ali zvezdast kultivator, da z njim prerahljate zemljo.

- [1] Ko se prst dovolj osuši, na prsto sejte in sadite odpornejše vrtnine, kot sta bob in grah, ki jima ustreza temperatura tal od pet stopinj Celzija naprej. V toplejšo zemljo lahko konec marca presadite rdečo peso, redkvico, črni koren, špinačo.
- [2] Sadno drevje v loncih bo kmalu zacvetelo. Če je vreme nestanovitno, jih postavite v zavetje stene in ne pozabite na zalivanje. Zemljo v loncu spomladi pognojite z organskim gnojilom za sadno drevje.
- [3] Sejančke paradižnika in paprike je dobro prepikirati trikrat. Pri tem mlade rastline vsakič posadite nekoliko globlje v prst, kot so rasle poprej. Tako bodo razvile močnejši koreninski sistem.

Bi radi pobirali krompir že maja?

Zgodnji krompir se sadi na vrt šele, ko se zemlja ogreje na več kot sedem stopinj Celzija. Lahko pa ga posadite tudi v rastlinjak, kot sta to lani naredila **Davor Špehar** in **Primož Brezovec** iz Zelenega sveta. "Sorto Arrow sva v rastlinjak sadila že konec februarja. Pri sajenju sva pazila, da dolgoročne vremenske napovedi niso predvidevale močnih ohladitev. Temperatura v rastlinjaku ni nikoli padla pod deset stopinj Celzija. Zato sva rastlinjak v hladnem vremenu ogrevala z žerjavico iz kamina, ki sva jo postavljala v kovinsko vedro. Rastlinjak sva v sončnem vremenu tudi redno zračila. Tako temperatura ni nikoli preseгла 25 stopinj Celzija," razlagata Špehar in Brezovec. Prvi krompir sta družinama na krožnikih ponudila že maja. "Arrow je najzgodnejša sorta krompirja v Sloveniji in jo v normalnih razmerah pobiramo že 60 dni po sajenju. V rastlinjaku se je lani zaradi aprilskih ohladitev pobiranje prestavilo v drugo polovico maja."

Neposredno na vrt

V drugi polovici meseca na prosto sejte in sadite odpornejše vrtnine, kot so spomladanski česen - ta za razvoj potrebuje hladnejša tla in krajši dan -, bob in grah, ki jima ustreza temperatura tal od pet stopinj Celzija naprej. V toplejšo zemljo sejte čebulo, korenje, redkvico, črni koren, špinačo. Če se kasneje temperatura zelo zniža, posevke zaščitite z vrtno pokrivalko in s tunelom iz folije.

[4] Pomlad je idealna za presajanje in pomlajanje zelišč. Za rezanje potaknjencev uporabite ostro britvico ali skalpel in vršičke zelišč odrežite najmanj dva centimetra na dolgo ter jih potaknite v vlažen substrat za potaknjence.

[5] Po prvi košnji travo prezračite z vilami ali grabljami, najbolj učinkovito pa to delo opravite s strojnim prezračevalnikom.

[6] Za sajenje na vrt izbirajte med preverjenimi in kakovostnimi sortami krompirja, kot sta Alouette in La Strada. Pri Zelenem svetu so opazili, da krompirjeva plesen lani ni naredila škode na teh sortah. Prav tako ni napadla sorte Arrow.

FOTO: SHUTTERSTOCK

[6]

FOTO: ZELENI SVET

FOTO: GARDENA

[5]

Zeliščni pozdrav

Peteršilj, drobnjak, meliso in boreč lahko sejete neposredno na grede. Enako velja za čebulček, korenje, lobodo in blitvo. Ob nizkih temperaturah naj bodo sejanci čez noč pokriti z vrtno pokrivalko. Pomlad je idealna za pomlajanje zelišč. Za rezanje

zeliščnih potaknjencev uporabite ostro britvico ali skalpel in vršičke zelišč odrežite najmanj dva centimetra na dolgo in jih potaknite v vlažen substrat za potaknjence.

V sadnem in okrasnem vrtu

Za obrezovanje jablan, hrušk in trte lahko poskrbite še v začetku marca. Prav tako je ta mesec primeren za sajenje sadnega drevja. Marca poskrbite tudi za odstranjevanje listja z gredic, za striženje odmrlih in posušenih delov trajnic, torej starih cvetov, stebel, listov, tudi dognojevati bo treba tla, kjer rastejo okrasne rastline. Sušča, to je staro ime za marec, se na vrt sadijo listopadne okrasne grmovnice, kot so forcija, dojcija, jasmín, magnolija, in zimzelene grmovnice, ki rastejo v vsebnikih, denimo rododendron in iglavce.

Grmastim vrtnicam, ki ste jih pred zimo zasuli, odstrite zemljo in jim skrajšajte poganjke. Prav vse okrasno grmičevje je treba pognojiti, da spodbudite vegetacijo in skorajšnje cvetenje. Marca sadite sadike vrtnic z golimi koreninami. Tudi vrtno ribnike je treba zdaj temeljito očistiti - posušene rastline okrog ribnika porežite, odstranimo listje in veje, ki so se potopile v vodo, vodnim rastlinam odstra-

Zeleni dogodki

Botanični vrt Univerze v Mariboru, Pivola pri Hočah

- **10. marca** ob 13. in 16. uri v sadno-zelenjavnem delu botaničnega vrta: Praktični prikaz rezi jagodičevja, ki ga bo vodil **mag. Andrej Vogrin** s katedre za sadjarstvo FKVB. Vstopnina 10 evrov.

- **13. marca** ob 16. uri v rozariju botaničnega vrta: Praktični prikaz spomladanske rezi vrtnic z **Jeleno** in **Simonom Škorjancem** iz Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije. Vstopnina je 5 evrov.

- **19. marca** ob 17. uri v sadno-zelenjavnem delu botaničnega vrta: Uporaba lepljivih plošč v vrtnarstvu, predavanje kluba GAIA. Vstopnina je 5 evrov.

- **21. marca** ob 10. uri: Dan gozdov, tematska družinska delavnica. Pod vodstvom **Simone Trčak Zdolšek** boste ustvarjali z gozdnimi plodovi. Otroci bodo svoje izdelke lahko odnesli domov. Za udeležbo na delavnici je treba plačati vstopnino.

FOTO: SHUTTERSTOCK

[7]

nimo odmrle liste, v ribnikih pa zamenjajte tretjino vode.

V naslednjih dneh lahko posejete enoletnice, kot so enoletne lobelije, žametnice, cinije, petunije, okrasni tobak, in nekatere trajnice, kot so zvončnice, gajlardije, orlice ... Prav tako po malem pripravite nekatere čebulnice. Nakalite gomoljne begonije, kane, dalije, kale.

Če ste jeseni pustili okrasne trave za zimsko popostritev, je zdaj pravi čas, da jih porežete in jim omogočite, da se z novo rastjo lepo obnovijo. Porežete lahko tudi zimzelene šaše.

[8]

Prebujanje trate

Preden se lotite dela na zelenici, se mora zemlja po obdobju deževja dovolj osušiti. Ko se prst več ne oprijema čevljev in začne trava rasti - ob toplem in suhem vremenu od sredine marca ali v začetku aprila -, trato najprej pograbitelj ter odstranite kamenje in veje. Na začetku pomladi trato pognojite z mineralnim ali organskim gnojilom NPK z nizko vsebnostjo dušika. Ko tla pognojite, bo trava dobila energijo in bo pognala, potem jo pokosite v začetku aprila ali morda že marca, če bo dovolj visoka. Po prvi košnji travo prezračite z vilami ali grabljami, najbolj učinkovito pa to

FOTO: DID/KLB K LIMALE/ICHTBLOCK

delo opravite s strojnim prezračevalnikom. Tako boste zmanjšali zbitost tal in omogočili koreninam globljo rast. Prezračeno trato potrosite s kremenčevim peskom. Po potrebi travo dosejete, vendar je treba počakati, da bo nastopilo obdobje s konstantno temperaturo z najmanj desetimi stopinjami Celzija, drugače semena ne bodo vzkliła. ■

[7] Da bo okolica ribnika spomladi urejena, porežite posušene rastline okrog ribnika, odstranite listje in veje, ki so se potopile v vodo, vodnim rastlinam odstranite odmrle liste, v ribniku pa po potrebi zamenjajte približno tretjino vode.

[8] Ste se odločili, da boste na novo zasuli škarpo? Marca lahko nanjo posadite grmovnice in trajnice. In zasujete ali obnovite organsko ali mineralno zastirko na gredi. V tla lahko pred zastiranjem plitko vkopljete kompost.

POSKRBITE ZA
UREJENO
DVORIŠČE S
SMETARNIKI
STYLEOUT®

DUKIN®
www.dukin.si

KUHAJTE
ZUNAJ
Z LETNIMI
KUHINJAMI
COOKOUT®

oblikovanje **biro**biro.si